РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1892.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 5-го мая 1917. Ч. 52. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, May 5, 1917. No. 52.

В РОСІЇ ПРОГОЛОШЕНО СВОБОДУ ТОВАРИСТВ І ЗБОРІВ.

В останнім тижни Німці затопили кораблів на 400.000 тон.

Англійці розпочали велику битву на „лінії Гінденбурга".

Аліянти втратили в двох останних тижнях 200.000 людий; втрати Німців мають бути більші.

В РОСІЇ.

РОСІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ПРОГОЛОСИЛО СВОБОДУ ТОВАРИСТВ І ЗБОРІВ.

ПЕТРОГРАД, 3. мая. — **Провізоричне російське правительство проголосило нині свободу товариств і зборів.**

Ген. Брусілов перестерігає своїх жовнірів.

ПЕТРОГРАД, 3. мая. — Генерал Алексієв, головний командант російських війск, прибув нині на боевий фронт коло Риги.

Генерал Брусілов видав нині до своїх жовнірів осторогу проти навязуваня зносин з неприятелем. Осторога звучить:

„Неприятель старає ся навязати близші зносини на те, щоби вивідати ся близше про военне положене російської армії".

Карність в російській армії загрожена.

ВАШІНГТОН, 2. мая. — **Американські військові критики мають переконане, що останні розпорядженя російського міністра війни мусять принести шкоду для удержаня карности в російській армії.**

Вони доказують, що така свобода, яку дістали російські жовніри, була би шкідлива навіть в американській армії. Дві головні підстави сили армії є: **поважане старшини і строга карність.**

Військові знавці в Америці і в инших союзних державах очікують з боязнию дальшого розвою подій в Росії. Найблизші военні операції покажуть згубні наслідки браку карности в російській армії.

Перенесенє фабрик з Петрограду до полудневої Росії.

САН ФРАНЦІСКО, КАЛ., 3. мая. — **Великі державні фабрики в Петрограді, які продукують оруже й амуніцію, будуть в короткім часі перенесені з Петрограду до Таганрога і Бердянска (в полудневій Росії, над Азовським морем).**

Таку відомість одержав Н. Т. Кучерявий, директор російської фабрики, який прибув до Злучених Держав на закупно машин до виробу літаків.

Причини перенесеня фабрик з Петрограду можуть бути ріжні. В першій мірі міста Таганрог і Бердянск ліпше відповідають своїй задачі, бо находять ся недалеко великих копалень угля і зеліза. По друге можливість наступу німецьких війск на Петроград не є виключена.

До Росії відіде окрема зелізнича комісія.

ВАШІНГТОН, 3. мая. — **Крім комісій, політичної й економічної, відіде до Росії окрема комісія зелізнича.**

В склад сеї комісії входять зелізничі інжиніри, які мають славу найліпших зелізничих знавців у Злучених Державах.

НА МОРИ:

400.000 ТОН ЗАТОПЛЕНО В ОДНІМ ТИЖНИ.

ВАШІНГТОН, 2. мая. — **На засіданю представителів стейтів секретар для внутрішних справ. Лейн, заявив на підставі урядових звітів, що в протягу останного тижня німецькі лодки затопили 400.000 тон.**

З огляду на те, що небезпека зі сторони підводних лодок грозить не лише істнованю Англії і Франції, але й Злученим Державам, тому після гадки Лейна Злучені Держави повинні зробити все, що лежить в їх силах, щоби усунути сю небезпеку.

„Ми мусимо собі ясно представити небезпеку, яка нам грозить — говорив дальше секретар Лейн. — **Положенє, яке витворили підводні лодки, є дуже грізне. Злучені Держави мусять передівсім як найскорше будувати кораблі.**

„Коли ми не хочемо вести війни на другій стороні океану, то будемо відтак мусіли провадити її на тій стороні. Се війна о засади, і Франція і Італія борють ся о засади, які вони проголосили.

„Богато людий є тої гадки, що ми вже сповнили свій обовязок, коли видали военні бонди, та що Німці сейчас склонять перед нами свою голову. Не вільно закривати дійсности. Коли війна скінчить ся, сего ми напевно сказати не можемо. В кождім разі вона не буде однорічна. Моє особисте переконанє є, що війна потриває кілька літ.

„Герберт Ч. Гувер (член ратункової комісії для Бельгії) заявив мені, що Німеччині вистарчить поживи на два роки, а може й на довше. Німеччина розпочала найбільшу сьвітову війну; вона находить ся нині в тім кориснім положеню, що може вести війну оборонну.

„Коли повернете домів, то не кажіть людям, що війна скоро скінчить ся. Люди мусять дбати не лише про сегорічні жнива, але також про жнива на другий і третий рік. **Ми не сьміємо допустити, щоби сю війну програти.** Кождий в сім краю повинен зрозуміти свою задачу. Кождий в сім краю повинен бути оборонцем своєї держави".

В однім з попередних тижнів затоплено 300.000 тон.

ВАШІНГТОН, 2. мая. — **Предсідатель корабельної комісії, Денмен, зложив заяву, що в тижни, який скінчив ся 18-го або 25-го цьвітня, затоплено від 300.000 до 305.000 тон.**

Таку заяву зложив Денмен після промови секретаря Лейна. Близші інформації щодо втрат одержав від корабельних товариств.

Поверх 1,000.000 тон в цьвітни.

БЕРЛІН, 2. мая. — **В урядових кругах надіють ся, що в місяци цьвітни скількість затоплених тон перейде значно число 1,000.000.**

Недавно повернула підводна лодка, яка находила ся 41 днів без перестанку на мори.

Англія втратила в останнім тижни 59 кораблів.

ЛОНДОН, 2. мая. — **Англійська адміраліція доносить, що в протягу останного тижня затоплено 38 кораблів поверх 1.600 тон, 13 кораблів понизше 1.600 тон і 8 кораблів рибацьких.**

Норвегія втратила в цьвітни 75 корбалів.

ЛОНДОН, 2. мая. — З Крістіянії доносять, що **в протягу місяця цьвітня затоплено 75 норвеських кораблів, причім згинуло також 100 моряків.**

Коли би втрати норвеських кораблів повторяли ся дальше в таких розмірах, то за 16 місяців Норвегія не мала би більше ніодного корабля.

Американський корабель „Ракінгем" затоплений.

ЛОНДОН, 2. мая. — **Англійська арміралінія доносить, що німецька підводна лодка затопила американський торговельний корабель „Ракінгем" (4.500 тон).**

Капитан і 32 людий залоги, які находили ся в двох ратункових лодках, находять ся на покладі англійського патрульного корабля. Про трету лодку з 13 людьми немає жадної вісти.

(Корабель находив ся в дорозі з Балтімор до Ліверпул. Вартість набору виносила 3,250.000 дол. Корабель був зоружений двома 5-цалевими гарматами).

Німецький літак затопив англійський корабель.

БЕРЛІН, 2. мая. — Німецький урядовий звіт доносить:

„Кілька морських літаків зробило у вівторок напад на англійські кораблі при устю Тамізи. Один 3.000-тоновий корабель затоплено. Один з літаків доси не повернув.

(Після англійського звіту німецький літак затопив корабель „Джіна", 2.789 тон; один німецький літак зістрілено, а обох летунів взято в полон).

Англійський корабель „Аркедіен" з транспортом війска затоплений.

ЛОНДОН, 3. мая. — Англійська адміраліція доносить, що дня 15. **цьвітня німецька підводна лодка затопила на Середземнім мори англійський корабель „Аркедіен".**

З кораблем згинуло 279 жовнірів, між тими 19 офіцирів, 10 підофіцирів і 34 моряків. Ратованє людий було дуже утруднене, бо корабель потонув в пять хвиль по його торпедованю.

(„Аркедіен" числив около 9.000 тон і служив до транспортованя війск).

253 німецьких підводних лодок на мори.

ВАШІНГТОН, 2. мая. — Французький адмірал, Кошират, член французької делегації, яка прибула до Злучених Держав, подав нині до відома, що **після звітів французької адміраліції є чинних на мори 253 німецьких підводних лодок.**

Дальше заявив французький адмірал, що число знищених аліянтами підводних лодок є дуже незначне.

Трилітна практика боротьби проти підводних лодок не дала жадних певних способів до успішного поборюваня сього нового оружа. Адмірал годить ся на плян тутешньої адміраліції, щоби боротьбу проти лодок переводити малими патрульними кораблями.

Німеччина може до кінця року числити 1.200 підводних лодок.

НЮ ЙОРК, 2. мая. — Визначний офіцир американської маринарки, Дж. Б. Вокер, представляє, **що найбільша небезпека зі сторони Німеччини лежить в тім, що вона може до року піднести число підводних лодок на 1.200.**

Після вістий, які одержав Вокер, **на мори є чинних всего около 200 лодок; около 500 лодок находить ся в будові, які вже за кілька місяців будуть віддані до ужитку.**

Вокер обчисляє, що Німеччина може будувати без жадної трудности около 500 підводних лодок нараз, а в разі конечности навіть 1.000. Будова лодки вимагає всего 5 до 6 місяців часу.

—o—

ПОГОЛОСКА ПРО РЕВОЛЮЦІЮ В ЧЕХІЇ.

ЛОНДОН, 2. мая. — **Телеграми з Риму доносять, що тамошні дипльоматичні круги одержали вісти про вибух революційних заворушень в Чехії.**

Після того донесеня Чехи домагають ся безпроволочного заключеня мира з Росією і утвореня чеської републики. Що дня відбувають ся проти австрійського правительства демонстрації, в яких беруть участь головно жінки. Чеські жовніри, яких пущено домів на урльоп, не хотять вертати назад до війска.

—o—

Турецькі війска заняли місто Муш.

ЦАРГОРОД, 1. мая. — **З турецької головної кватири доносять, що на Кавказі російські війска опорожнили вірменське місто Муш.** Місто находить ся вже в посіданю війск турецьких.

(Місто Муш є віддалене 83 милі від Ерцерум, а 40 миль від озера Ван).

ВІЙНА У ФРАНЦІЇ.

ВЕЛИКА БИТВА НА „ЛІНІЇ ГІНДЕНБУРГА".

ЛОНДОН, 3. мая. — З головної англійської кватири доносять:

„Вчера розпочала ся тяжка битва здовж боевого фронту на так званій „лінії Гінденбурга". Англійські війска осягнули вже значні успіхи, здобуваючи цілий ряд важних становищ.

„До найзавзятійшої битви прийшло в околиці села Фресной. Неприятель, одержавши резерви в людях і гарматах, переводив сильні протинаступи. Всі протинапади відбито з тяжкими втратами для неприятеля.

„Нині рано наші війска перевели напад і здобули село Фресной. Неприятель втратив крім убитих і ранених кількасот в полонених.

450 полонених Французів і 14 літаків.

БЕРЛІН, 2. мая. — Німецький урядовий рапорт звучить:

„На боевім фронті коло Аррас відбуває ть ся оживлена перестрілка артилерії.

„На французькім фронті коло Сілєрі полонено 50 Французів.

„В битві в Шампанії в околиці Морон-вілієр ударемнено напади неприятеля і полонено поверх 400 Французів.

„Вчера зістрілено 14 літаків. Поручник Вольф зістрілив 28. і 29. літак; поручник Шефер 24. і 25.".

Аліянти втратили за два тижні 200.000 людий.

ВАШІНГТОН, 3. мая. — Военні знавці, які є членами англійської і французької делегації, заявили офіцирам американського генерального штабу, що **аліянти втратили за два останні тижні підчас битви у Франції около 200.000 людий в убитих, ранених і полонених. З того числа припадає на французьку армію 111.000, на англійську 87.000 людий.**

Після гадки тихсамих военних знавців втрати Німців є значно більші з огляду на те, що німецькі війска переводили богато протинаступів в масових формаціях.

Дальше заявили члени комісії, що заходить потреба виповнити браки в боевій лінії аліянтів. Злучені Держави, висилаючи під теперішну свою оружну поміч на терен війни, зробили би аліянтам величезну прислугу.

В цьвітни знищено 717 літаків.

ЛОНДОН, 2. мая. — На підставі зіставленя урядових звітів англійського, французького і німецького штабу **знищено на західнім фронті в протягу місяця цьвітня 717 літаків.**

Німці втратили 369, Французи 201 і Англійці 147 літаків.

—o—

В ПРОТЯГУ ДВОХ ТИЖНІВ МАЄ ВІДІЙТИ ПЕРШИЙ ТРАНСПОРТ ВІЙСК ДО ФРАНЦІЇ.

ВАШІНГТОН, 2. мая. — **По довгих нарадах, здаєть ся, вдало ся ген. Жофрови переконати членів американського генерального штабу про конечність скорого висланя бодай одного транспорту американських війск до Франції.**

Американські війска, як доносять з достовірного жерела, відійдуть на поле битви, скоро лише транспортові средства на те зізволять. Однак надіють ся, що перший транспорт американського війска відійде до Франції в протягу найблизших двох тижнів.

Генерал Жофр представив тутешним військовим властям, що виправлюванє тут молодіжи у военній штуці було би без найменьшої користи. Він заявив, що теперішна війна виказала нестійність дотеперішної тактики і стратегії та що офіцири, які самі не були на боевій лінії, зовсім не є вснлі виобразувати належито війска. Інструкторами мусять бути люди, які мають военний досьвід.

Ген. Жофр зобовязав ся, що особисто перейме на себе виобразованє американської армії у Франції. Французькі власти відступлять військовий табор коло Шальон для американської армії. **Після гадки ген. Жофра було би пожадане, щоби Американці вже тепер вислали одну дивізію — 9.000 людий.** (Французька дивізія числить 9.000 людий). Опісля повинні би йти дальші транспорти, однак без перешкоди для транспортів поживи і военних матеріялів.

В такий спосіб до серпня можна би перевести до Франції яких 200.000 американського війска.

ПЕРША СПРАВА — БУДОВА КОРАБЛІВ, ВІДТАК ДОПЕРВА ВИСИЛКА ВІЙСК.

ВАШІНГТОН, 2. мая. — **В урядових кругах панує переконанє, що головною і найважнійшою задачею під сю пору є будова кораблів.**

Будова кораблів мусить відбувати ся передівсім скоро, щоби доповнити браки, зроблені підводними лодками. Друге, число кораблів мусить бути значне.

Висилка американських війск до Европи стоїть на другім пляні. Передівсім треба доставити тим війскам, які вже є на военнім фронті, конечні военні матеріяли і средства поживи.

Щоби побільшити як найскорше скількість транспортових кораблів, порішено ужити до транспортів кораблі німецькі й австрійські. Більша їх часть може бути направлена в протягу 5 до 6 місяців. Вони числять разом около 600.000 тон.

—o—

Военні довги Англії числять 20 міліярдів долярів.

ЛОНДОН, 2. мая. — Секретар скарбу, Бонар Лов, предложив нині в палаті послів буджет на четвертий рік війни.

Дотеперішні военні довги Англії виносять 19.270 міліонів долярів. В тій сумі находить ся вже позичка для своїх союзників в квоті 4.100 міл. дол і для кольоній в квоті 910 міл. дол.

Бонар Лов заявив, що участь Злучених Держав у війні зменьшить военні тягарі Англії.

Денні видатки Англії виносять тепер пересічно около 31,375.000 дол., що робить в році 11½ міліярда дол.

—o—

НІМЕЧЧИНА НЕ ПРОВАДИТЬ ВІЙНИ ПРОТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

БЕРЛІН, 2. мая. — **Німецькі власти видали розпорядженє, щоби американських горожан не вважати за ворогів.**

Німецьке правительство є тої гадки що воно не веде війни зі Злученими Державами і тому відповідно до того буде поступати з американськими горожанами.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
Published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертасть ся.

З біжучої хвилі.

Російські часописи доносять:

Депутація Українців передала президентови кабінету, князеви Львову, меморіял, в котрім вичислені всі реформи, які треба би перевести. Між жаданями є слідуючі: **Всі державні урядники в українських ґуберніях повинні вміти українську мову; назначенє Українців на уряд ґубернаторів; основанє при тимчасовім правительстві комітету для українських справ; допущенє української мови в судівництві; наука в українській мові яко викладовій у школах народних і середних; основанє катедри української мови на університеті в Києві і в инших університетах; уживанє української мови в церквах і т. п.**

В Петроґраді зорґанізовано Національну Українську Раду під проводом Лотоцького.

„Новое Время" в телеґрамі з 7. марта б. р. доносить, що головний командант полудневo-західного фронту видав обовязуюче розпоряджене, у якім взиває ся населенє занятих російськими війсками місцевостий Галичини і Буковини, що занимає ся управою ріллі, виорати і засіяти, починаючи з весни сього року, власні або арендовані поля і городи. Незорана земля може бути засеквестрована ґенерал-ґубернатором. Непослушні будуть карані 3-місячним арештом або гривною 3.000 рублів.

Ню Йорський „Новый Міръ" (ч. 980, з 3. с. м.) пише:

Ґрупа православних сьвящеників видала проклямацію до низшого духовенства під заголовком: „Будьте готовы!" В сій проклямації є досить інтересні факти, про які повинні би знати всі парафіяни.

В проклямації між иншим говорить ся:

„Доконаний в Росії переворот відібєть ся без сумніву найрадикальнійшим способом і на нашій особистій долї і на долї нашої місії. Підпомогу (пособіє) місії відберуть (що-ж нам зрештою з тої підмоги? Не відомо, куди вона йшла...), пенсії не буде"...

І справді—пише дальше „Новый Міръ" —се може стати ся. **Царське правительство інтересувало ся насаджуванем в Америці ідей православя і самодержавя, і на сю ціль щорічно видавано великі суми гроший.** (Підчеркнене наше. — Ред. „Свободи"). Нове правительство не буде інтересувати ся насаджуванем ідей самодержавя, а православна віра, як і кожда инша віра, є справою совісти кождого її сторонника, але ніколи державною справою. Хоч урядово церква ще не віддїлена від держави в Росії, однак се безуслівно станеть ся, бо істнованє державної церкви є немислиме в свобідній і демократичній републиці. І російсько-американські попи прекрасно се розуміють і готовлять ся.

Справа цензури преси прибрала досить поважну форму. Президент хоче завести цензуру, однак його бажанє стрічає велике число противників з високих кругів.

Одним з таких противників є ґовернор Чарлс Вітман з Ню Йорку, який заявив, що він рішучо є проти всяких заряджень, які звязали би пресі уста.

Вільна, незалежна преса — каже ґов. Вітман — є дорогоцінним набутком вільного народу. Я є того переконаня, що свобода преси в часах воєнних має більше значінє ніж в часах мирних. Я є рішучо проти сього, аби тут законно заводити цензуру. Я думаю, що такий спосіб є не демократичний і не американський.

ХЛОПСЬКИЙ ПАТРІОТИЗМ.

В нинїшнім числї „Свободи" містимо допись з Олієн, Н. Й., яку написав п. Ілько Підскальний. Хто то є той Підскальний? Не знаємо його особисто, не бачили його ніколи і може й до смерти не побачимо... Але по письмі видно, що се український робітник — хлоп, бо хотів би хлопам неба прихилити.

Читаючи допись п. Підскального, дивуєш ся, відки у того хлопа-робітника набрало ся стільки чутя, стільки тепла і стільки любови до свого поневоленого народу. Скільки між нашими інтеліґентами, що то люблять часто чванити ся університетським образованєм, найдеть ся таких щирих патріотів?...

А таких Підскальних, таких хлопів-патріотів є по наших громадах богато. Вони не люблять висувати ся на „фронт", не люблять ніяких похвал і не дбають про те, чи загал довідаєть ся колинебудь про їх заслуги для рідної справи. Вони, ті тихі народні робітники, люблять свою вітчину цілим своїм серцем і се у них перша і найважнійша заповідь. Вони не дадуть нікому звести себе на бездорожа, не дадуть нікому побаламутити ся, бо мають перед очима своєї душі таке сьвітло, яке ніколи не дозволить їм упасти у викопану народними ворогами яму.

Є по наших американських кольоніях доволї таких людий, які поза своєю буденною роботою думають тільки про те, як би то стати в пригоді своїй безталанній вітчині. Кождий народний поклик відбиваєть ся голосно в їх души; на кождий зазив народний вони відкликують ся і стають охотно до народної роботи. Прийдеть ся збирати жертви на якусь народну потребу, вони перші складають свій народний податок і перші приймають на себе добровільно ролї колєкторів. Наче народні апостоли вони ходять від хати до хати і „друть людям очи". А люди — як люди... Одні дають, а другі лають... Скільки то ріжних зневаг перенесуть ті народні колєктори, а одначе вони тим не зражають ся. Вони дуже добре розуміють, що для загальної справи, для добра свого рідного народу треба часто потерпіти, стати ся предметом усяких кпин, насьмішок, поругань і нападів. І вони все те стерплять, аби тільки народна справа не потерпіла.

Ті тихі, але щирі патріоти роблять по своїх громадах ще й иншу народну роботу. Вони є і в читальнях і в аматорських кружках і в січових дружинах і в ріжних братствах та товариствах, а всюди дбають про те, щоби народна робота не заснїчувала ся. Їх можна би прирівнати до морської лїхтарні, яка присьвічує в нічній темряві вандруючим по мори кораблям, або до цільного зерна, яке видає лише здорові й обильні плоди. Без них народна нива стояла би пусткою, облогом, що родить лише кукіль і бодяки.

Нема у нас своєї шляхти, нема панів і дідичів — ми нація селянська, хлопська. Але між тими хлопами є такі народні сьвітила, якими може почванити ся і найкультурнійший на сьвіті нарід. Ті сьвідомі хлопи в старім краю дивували своїм патріотизмом найвизначнійших інтеліґентів. Такий хлоп-патріот брав нераз в торбинку кусень разового й засохлого хлїба та пару зубців чіснику і з тими „присмаками" вандрував від села до села, аґітуючи за якимось народним послом, або за якоюсь народною справою. Польські пани, панки й підпанки переслідували його, вязнили, били, голодом морили, а він все своє: Кривда нам! Поборім ся з лихом, брятя селяни!

Частина тих завзятих українських хлопів з ріжних причин (звичайно задля ратованя рідної землї, своєї батьківщини) покинула на якийсь час старий край і вибрала ся за море шукати своєї долї... І тут ті хлопи не затратили своєї сьвідомости народної, але всюди, де тільки можуть, старають ся зазначити, що всюди добре, а дома найлїпше, що ніщо на сьвіті не заступить нам тої сьвятої, рідної землї, на якій ми вродили ся і до розуму прийшли.

Є на нашій Україні богато, дуже богато преріжного лиха, але є й люди, які уміють, мають відвагу з тим лихом бороти ся. І ті люди, ті тихі, щирі й совісні народні робітники — се найбільший скарб нашої покривдженої й поневоленої Вітчини. Вони своєю тихою, але постійною і витривалою роботою здобувають волю і долю Неньці-Україні!

РОСІЯ ЗНОВА ЗАПЕВНЮЄ СВОЇХ СОЮЗНИКІВ ПРО ВІРНІСТЬ.

Останні телеґрами з Петроґраду доносять, що російське правительство вислало до всїх своїх послів в союзних державах дня 1. мая ноту, підписану міністром для заграничних справ, П. Мілюковом, з припорученєм, щоби вонї вручили її дотичним правительствам.

Зміст ноти звучить:

„Провізоричне російське правительство оголосило дня 27. цьвітня маніфест до російського народу, в якім є виложені погляди російського правительства щодо воєнних цїлий Росії. Міністер для заграничних справ поручив менї подати вам зміст згаданого маніфесту і додати отсї поясненя:

„Наші вороги робили в останних часах зусиля, щоби викликати незгоду між нашими союзниками, поширюючи безглузді вісти про мнимий намір Росії заключити окремий мир з осередними державами. Зміст залученого документу сьвідчить найлїпше про безпідставність таких вістий. Головні засади, виложені в маніфесті провізоричного правительства, є зовсім згідні з ідеями, які нераз підносили політичні провідники в державах наших союзників.

„Тісамі ідеї містять ся також у словах, які проголосив наш союзник, президент великої заморської републики. Російське правительство за часів старого режіму не було приготоване приймити сї гадки про вільнодумний характер війни, про збудованє тривкої підстави для мирного співдїланя народів, про свободу поневолених народів і т. д., однак нинїшна свобідна Росія може піднести голос, який є зрозумілий для новочасної демократії, і прилучити ся до голосів своїх союзників.

„Заява провізоричного правительства, обвіяного новим духом свобідної демократії, не може дати найменьшої причини до підозріня, що знищенє старого режіму потягне за собою ослабленє зі сторони Росії у спільній боротьбі зі союзниками. Противно, бажанєм народу є довести сьвітову війну до рішаючої побіди з почутя відповідальности, яке відчувають всї разом і кождий зокрема.

„Завзятість у тім згляді є сильна завдяки подїї, що головною, для кождого зрозумілою задачею є проґнати ворога з наших земель. Се є зовсім ясне і зокрема стверджене долученим документом, що провізоричне правительство, хотячи обезпечити права своєї власної держави, мусить точно сповнити також зобовязаня супроти своїх союзників.

„Маючи сильне переконанє про успішний вислїд теперішної війни і будучи в повнім порозуміню з нашими союзниками, провізоричне правительство рівнож надієть ся, що питаня, які сотворила ся війна, будуть розвязані через утворенє сильної підстави до тривкого мира та що союзні демократії, переняті тимисамими ідеями, найдуть средства і способи, щоб установити конечні ґарантії і кари, аби на будуче не допустити до поновного проливу крови".

* * *

Повисше наведена нота російського правительства має на цїли успокоїти своїх союзників і запевнити їх про вірність Росії.

Вісти про небезпеку окремого мира між Росією і центральними державами дають притоку до поважних міркований у державах алїянтів. Се є причиною, що навіть Злучені Держави відносять ся покищо з великою резервою до Росії. Помимо того, що Росія може найбільше зі всїх союзників потребує матеріяльної помочи від Злучених Держав, справа воєнного кредиту для Росії зістала відложена на пізнійший час. А тимчасом ухвалено лише вислати політичну й економічну комісію для точного провіреня відносин в Росії.

Однак головна небезпека, яка грозить зі сторони Росії, не має характеру політичного. Провідники, в руках котрих спочиває політика російського правительства, дають повну запоруку, що Росія хоче остати вірною своїм союзникам. Але небезпека грозить з приводу непевного внутрішного положеня в Росії.

Від внутрішного положеня буде залежати успіх або невдача на поли битви. І на поли битви буде порішене дальше політичне становище Росії.

В. Свій.

ТЕПЕРІШНЕ ЕКОНОМІЧНЕ ПОЛОЖЕНЄ РОСІЇ.

(Конець).

Супроти величезного браку робучих рук старали ся примінювати широко рільничі машини, але скоро й тут показала ся біда. Теперішні машини зуживали ся, нових з заграниці ґодї було спровадити, а тут ще — як на лихо — свої власні фабрики скоротили їх виріб о 67%, значить стали виробляти меньше ніж половину давнїйшої скількости. Думали використати як слїд труд робучої худоби, але й се показало ся неможливим. Ще в 1914 році неврожай паші в многих ґуберніях примусив селян випродувати свою худобу. Вже красший на пашу був рік 1915, але зате загальна мобілїзація вичистила села з худоби так, що тепер полишали ся самі молодники — одинока підпора і надія селян на повоєнні часи.

Зясовуючи все попередно сказане, ми бачимо, що брак робітників, машин і робучої худоби спричинив великий занепад сільсько-господарської продуктивности, витворюючи тим на публичнім ринку збіжевий голод. До того великі спекуляції купців і властителїв збіжа, які навмисно не пускали нічого на продаж, щоб таким способом штучно витворити високі цїни і в мутній водї ловити рибу, довели до того, що бувше нездарне правительство мусїло вмішати ся в ту наболїлу справу і Ріттіх, тодїшний міністер рільництва, дня 29. падолиста м. р. видає розпоряджене, силою якого змушуєть ся всї ґубернії доставити для загальної державної потреби ту часть збіжа, яка для них є злишна, при чім було точно з гори вже розділено, кілько кожда ґубернія має дати. Та біда в тім, що Ріттіх робив се „по кабінетному", не маючи понятя про дійсну скількість продукції кождої ґубернії, бо коли прим. катеринославська ґубернія — після нього — мала державі достарчити 27 мілїонів пудів збіжа, а в тім 11 мілїонів пудів жита, вона всього-на-всього сама мала минулого року тільки 15 мілїонів пудів збіжа, з чого, очевидно, частину мусїла лишити для себе самої. Послїдними днями приходили подібні заяви майже від всїх ґуберній. Тому ся „хлѣбная повинность" цілковито провалила ся так, що треба було шукати иншої дороги виходу і то чимскорше, бо полева армія, яка мала дістати 1.200 мілїонів пудів хлїба, на папери дістала всього тільки 300 мілїонів пудів, а в дійсности богато меньше. Значить, голод був близко за плечима. Рівнож злий був спосіб, в який міністер Ріттіх хотів виконати збірку збіжа, бо тут правительство не відкликалось і не входило безпосередно в контакт з найширшими масами селянства, впливаючи на них, щоб непотрібну частину хлїба відступали державі, а ограничилось на поміщиках і волостній управі, себто сільській буржуазії. Ось черес те не все населенє було завізване до щирої помочи в державній нужді.

В сей спосіб перейшли ми коротко сучасний економічний стан Росії і зупинились над головною його частиною, а се на сільськім господарстві, котре являєть ся тепер одиноким жерелом загального житя, усуваючи всї инші економічні сторони на задний плян. Ясно, що коли би бувше російське правительство пійшло було слїдами своїх сусідів і змінило дома свою тактику супроти загалу, Росія стоялаб нинї економічно найкрасше в Европі. Але правительству ходило о ратованє свого престіжу, а не о добро загалу, чим переконало всїх, що дальша спільна робота з ним неможлива. З причини такої оцїнії громадянства о правительстві легко доверишила ся нинїшна революція, але кінця її ще не видно. Першою і найголовнїйшою задачею нового правительства є достарчити всїм хлїба і накормити мілїони ротів. Але нарід тим не вдоволяєть ся і останними днями приходять вісти, що селяни домагають ся сталого полїпшеня свого соціяльного положеня, значить, домагають ся відповідного подїлу дідичівських земель, щоб не було в одного забогато, а другий аби загибав. Скажемо, що аґрарне (земельне) питанє має в Росії свою довгу історію; воно лежало і лежить в програмі не одної демократичної партії і є одинокою приманою, на яку найлекше зловити селянина. Але воно дуже важне, і справедливе його порішенє стріне запеклих ворогів в сучасній буржуазії. Сумніваємо ся, чи теперішне правительство пійде радо так далеко, щоб вдоволити справедливі домаганя селян, хоч дещо тут буде зроблено. Розуміє ся, що селяни мають повну рацію домагати ся роздїлу поміж себе поміщицьких земель, а для нас, Українців, се має ту велику вартість, що запевнює красший матеріяльний добробут широким селянським верствам, які є головним носителем української ідеї, коли несьвідомо, то бодай інстинктовно, і з економічним їх піднесенєм пійде лекше наш просьвітно-культурний розвиток на національній ниві.

Марко Скритий.

ЯКИЙ ПРЕКРАСНИЙ МІСЯЦЬ МАЙ...

Веселий місяць май...

Встає уся природа, підносять голови прибиті трави. Скована зимою встає і розцвитаєть ся кожда галузка на дереві. Всьо встає, всьо будить ся до житя. Май — се хвиля відродженя природи.

І господар вийде у поле і дивить ся, як його ниви заселїнїлись; радіє, видячи, як поле поволи оживає.

На кождім кроці житє бє струєю стихійних сил. На кождій пяди землї кипить розбурхана робота. Поглянеш на землю і побачиш її вкриту цьвітами, які своїм запахом аж манять тебе, аж кажуть тобі пригорнутись до них і розвеселити своє прибите сумом серце.

* * *

І наче на злість, на відміну сьому буйному відродженю природи, красї і силї сього відродженя, стає перед нашими очами всяка недорічність, всяке дізгармонійне житє — **наше українське житє.**

Наче струя води, виллята на пісок, розділяєть ся і щезає з облича землї, так і наше житє, розділене на численні струї, пливе і губить ся по закутинах, не оставляючи по собі ніяких слїдів.

А ти, що дивиш ся на се, болючо відчуваєш тоді якийсь брак краси і сили нашого житя...

Болючо робить ся, коли ти дивиш ся, що всї вже побудились, а ми йдемо дальше тимсамим шляхом повільним, яким йшли доси. Нема ані крихітки завзятости, ані духа, ані бедрости до житя...

І хочеть ся тобі крикнути: Гей, де-ж та сила, якою всїх обдаровує май? Де молодече завзятє, яке всїх тягне до житя? Де плуг, який все оре шлях новий? Де той огонь, який сьвітив би нам на житєвій новій дорозі?

Чи в нас нічого вже нема?

О, ні! В нас є усьо! В нас є завзятє, бодрість духа; в нас є плуги, які оралиб; і є огонь також у нас... В нас тільки сили, сили мало, а се тому, що єдности нема...

В нас струй богато, а всї вони слабі. Не мають сил плисти разом з рікою житя.

В нас є богато відтїнків, але праці мало... Коли би всї разом пійшли трудити ся з народом і для народу, тоді і сила була би в нас!

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, БО СЕ ОДИНОКА І НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ!

В СПРАВІ „УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ".

Отсим пригадуєть ся Хв. Комітетам, щоби старали ся як найскорше повінчити рахунки з уладженого у своїй місцевости „Українського Дня" і прислали точний звіт зі зібраних жертв на „Касовім звіті", який кождий Комітет одержав.

Чеки (дрефти, моніордери) треба виповняти так:
Federal Trust Co. of Newark (for Ukrainian Relief Fund).
Касові звіти враз з чеками належить посилати на адресу:
Rev. E. Sydoriak, 42 Van Buren St., Passaic, N. J.
До касових звітів належить долучити також спис колєкторів і ними зібрані квоти.
Оголошенє точних звітів в поодиноких місцевостий розпічнеть ся на другий тиждень.

УКРАЇНСЬКА РАДА В АМЕРИЦІ.

Богдан Заклинський.

УКРАЇНСЬКА НАЦІЯ І ЇЇ ЖИТЄ.

(Передрук заборонений).

(Дальше).

12. Ткацтво й килимарство.

Не меньше старий промисел на Україні — се ткацтво, що повстало з плетеня. Якість місцевого домашно-ткацького промислу є зависима від природних умовин, від індивідуальности народу чи його ґрупи і від звичаю його та зовнішного впливу. Як неоднородний домашно-ткацький промисел цвите у нашім народі, слідно се по етноґрафічнім розґрупованю нашого народу. З ткацьким промислом більше або меньше звязані ще инші роди домашного промислу: кравецтво, вишивкарство і килимарство. Їх історична роля є вельми відрадна: вони витворили національний стрій.*)

Сучасний матеріял, щодо тканого орнаменту, в значнім числі дає північна частина України. Коли ми роздивимось на його характер, то всюди побачимо ґеометричний рисунок. Колір орнаменту переважно червоний. На північній Україні ткацкий орнамент прикладасть ся всюди. Йде він і на полики сорочки, на фартухи і на ручники й застїльники. Переходить він, заховуючи й основний червоний колір, і на південь України. Виступає вже тут і орнамент рослинний.**) Инші вироби ткацтва, де орнамент грає головну ролю, плахти й килими, дають нам також ґеометричний орнамент. Решітки плахт знайдено у давних могилах. Ще можна стрінути денеде прекрасні шерстяні плахти, ткані дома, з яркими квітчастими взорами. Артистичний вигляд мають не лиш килими, але й ручники на образах, переміткн, скатерть на столї та инші ткацькі вироби, а також одежа і сорочки. Текстільна індустрія криє в собі ще може й більше артизму ніж гончарство. Барвні гафти (вишивки) на поодиноких частях одежі є скінченої краси. Пояси, належні до народної ноші, вироблені з незвичайною зручностю й артизмом, як також сорочки, кожухи та инші части одежі, скатерть (обрус) і коци (коверці).*)

Ткацтво належить у нас до найбільше розповсюднених ремесел, тому перестудіювати його всесторонно в ріжних частинах України булоб дуже цікавою річию.**)

Килимарство — се питомий і споконвічний домашний промисел на Україні. Був він знаний і процвитав скрізь, де тільки трудили ся українські руки. Давні килими чарують нас тим, що рисунок на них звичайний, але виведений зі зрозумінєм площини. Тони красок ніжні і підібрані дуже вміло. Ґеометричні рисунки сьміливі в лініях, а квіти на темних грядках прямо казочні. І все те вийшло з рук людий простих, нехитрих: але ті люди черпали з жерела вікової традиції. Вони виводили форми, вимріяні протягом столїть так, як безіменні поети складали думи, коломийки і всї народні пісні.***)

На Україні знаходимо поруч з ґеометричними килимами й такі, де ґеометричні рисунки дуже стильово, дуже зручно, з великим артистичним почутєм, заховуючи більше-меньше риси ґеометричні, дають нам проте цілий ряд схематизованих рослин, переважно квіток. У самім центрі України находимо дуже цікаві з боку мистецтва, і по рисунку і по колїрам, зразки килимів з виключно рослинною орнаментикою, що тут виросла і придбала собі надзвичайно гарні форми.†)

І на Кавказї розвинене килимкарство, але оздоби його чисто ґеометричні. У нас же найбільше можна стрінути оздоби рослинні, але в дуже оригінальний спосіб стилїзовані. Техніка виробу килимів инакша ніж перська. На Україні не стрижуть, а вишивають взори вовняними ріжнобарвними нитками.

*) А. Мусакович: Ткацтво і його значінє для нашого народу.
**) М. Біляшевський: Дещо про українську орнаментику.

*) Jandaurek: Galizien.
**) В. Гнатюк: Ткацтво у східній Галичині. (Матеріяли до української етнольоґії, т. III.) Львів 1900.
***) Д. Лукіянович: Килимкарство. „Діло" 1914.
†) М. Б.: Про українську орнаментику.

(Конець буде).

ДОПИСИ.

З OLEAN, N. Y.

Слово до Українців в Олієн.

Господи, Господи, кому повім печаль мою? Так молять ся тії, котрі вже стратили всю надію на поміч людську. Так молять ся тії, котрі зістали Богом і людьми забуті. Тими людьми є власне наші братя за морем, котрі вже три роки перебувають в окопах. Неодному з них зимне зелїзо перейшло через серце і вже вони там, де нїсть болїзни ні печали. Тими людьми є ті матери з маленькими діточками, котрі свого тата не побачать вже ніколи! А який плач тих сиріток, котрих тато-кормитель поляг на поли битви, а мама з нужди і з голоду в судорожних муках своє гірке житє закінчила!

Нині ранною весною в ріднім краю замісць гудіня хрущів гудять гармати. Де розносив ся запах рожі, бозу і черемхи, там тепер розносить ся запах людської крови. По гаях, де дівчина збирала зелений барвінок на свою головку на весільний віночок, там її милий поляг і спить сном блаженних. Де недавно дівчина виспівувала із соловейком свою радість, там вона нині заливає ся кровавими слезами. Затихли співи і веселі розмови. Настала хвиля плачу і ридання, від котрого аж сонце блідне. Наболїла груд видає смертельні зойки, котрих голос лунає аж під небесами.

Братя Українці! Як нам відомо з листів і з тих кусничків паперу, на котрих є за серце торгаючі слова, то наші родини благають нас о ратунок, бо вони не мають нині де своїх голов приклонити. Настала нужда, голод і помір. Одні конають на поли битви, другі, заражені тифом, по шпиталях, а третих забрали, лиш Бог знає куди по бараках. І нікому не відомо, де хто з його родини перебуває, невідомо, де хто вмер і неодин не буде знати до своєї смерти, де знаходить ся гріб когось з його родини.

Ми не видимо тої нужди і не чуємо того плачу ревного, бо нас від них ділять лїсисті гори і тая вода, що звуть її морем, на котрім серлитий вітер дує так, що ми їх плачу не чуємо. Але ми є люди, ми їх видимо очами своєї души, ми маємо чувство, ми душею прочуваємо їх нужду. Ми той цілий образ нужди видимо змальований нашими рідними слезами і кровю. Ми видимо, видимо, але не всї!...

Сих кілька слів відносить ся до „Українського Дня", коли то відбувала ся збірка по цілій Америці. Відбувала ся така збірка і в нашій місцевости, в Олієн, Н. Й.

Коли ми отримали від Української Ради інформації, пушки, лїсти, розкидки і все потрібне до збираня жертв, то вибраний комітет взяв ся щиро до діла. Помимо ріжних перешкод наш комітет постарав ся о дозвіл у міських властий. На два дни перед „Українським Днем" порозвішувано по місті вивіски з написею: Ukrainian Relief Day, 21 April. Help the Ukrainian War Sufferers!

Коли я побачив вперше тії вивіски, то мої очи зайшли слезами. І до нині не знаю, чому я плакав: чи з радости, що свій рідний край я побачив представлений сьвітови, чи з жалю, що наша рідна країна, наша недоля розпнята на шнурах... Мені здавало ся, що тії вивіски то були руки наших братів зза моря, витягнені з просьбою о ратунок.

Почала ся збірка — насамперед по наших Українцях, котрі майже всі походять з повіту Рогатин, який зістав тепер цілком знищений і з якого всі люди розміщені по бараках і по шпиталях, бо лютує сильна слабість. Пішли колектори по домах. Давали люди зі щирого серця, хто кілько міг: по пів доляра, по долярови, а були такі, що жертвували і по цять долярів — тільки, що тут дуже мало число наших людий. Як кажу, давали, але не всї! Найшли ся, на жаль, такі (а їх жінки, діти і инші кревні примирають з голоду по бараках!), що з криком виганяли колекторів з хати; були такі, що кидали на колекторів, що мали на той час в руках. Не знаю, чи мені вільно буде прирівнати тих людий до худоби, бо і худобина має співчутє... Скажіть, добрі люди, як треба назвати такого чоловіка, що жалував мізерного цента на поратунок своїй власній родині, своїм власним дітям?... От може нині-завтра прийде вістка з рідних сторін, що мир настав. А тобі, один з другим, не буде встидно, що ти одним центом не хотів втерти слези маленькій дитині, котра нині вже не має ні тата ні мами? Чи ти знаєш, хто нині заопікував ся твоїми дітьми?...

В імени колекторів складаю сердечну подяку всім жертводавцям і желаю їм всього добра! Най Вас Бог благословить!

Яко примір щирости наших людий може послужити шістьлітна дівчинка, Анна Іванців, котра зі своєї щадниці кинула до пушки доляра. А тут такі тати, що своїм конаючим дітям жалували кинути цента одного!

На сім місци складаю в імени комітету горячу подяку тим, котрі не пожалували часу і труду і щиро займили ся збіркою. За те Вам Бог стократно нагородить — за Ваш труд для бідних вдів і маленьких сиріт, після слів Христа: „Що зробите одному з сих братів моїх меньших, менї зробите".

Ілько Підскальний.

З NEWARK, N. J.

Не роби другому, що тобі немило.

Я завважав, що п. Дідилівський дає дописи до „Народної Волі", нібито в народній справі, і деяким людям закидає блуди, хоч не наводить ніяких фактів. Він видить чуже під лісом, а свого під носом не видить. Він упоминаєть ся за гроші, котрі є в п. Т. Каськова. Ті гроші зложив загал і вони є в безпечнім місци. Ті гроші підуть там, де їх комітет призначив: на Народний Дім в Нюарку. П. Дідилівський хоче показати, нібито він стоїть за народною справою, але то так не є. Не о гроші ходить п. Дідилівському і не о справедливість, але о кирнию і роздор. Я радив би залишити такі безпідставні закиди. Наперед най п. Дідилівський себе оправдає і очистить, а потому буде чіпати ся другого.

В маю 1913 року засновано в нашій місцевости „Кізлівський Комітет" для збираня жертв на Народний Дім в Кізлові. Я був на тім заснованю і сам належу до того комітету. То всьо робило ся в хаті п. Ткача, при 250 Гунтердон улиці. Я дав вкладку і брав участь у представленю на сю ціль. В ріжний спосіб той комітет збирав гроші — досить, що за якийсь час назбирано близько сто долярів. Де ті гроші є, ніхто нічого не згадує... Пропали, як пес на ярмарку.

Я би хотів, аби п. Дідилівський справу щодо тих гроший вивів на сьвітло денне, бо ті гроші спліснїють десь в старій скрини... Треба їх дати до банку, то буде процент, а по війні вислати до краю, там, де призначено, а тоді буде вовк ситий і коза ціла, бо п. Дідилівський вислав ті гроші десь на заслане і нічого не чути за них, а тепер такий час, що всї поневолені мають вільність, то треба увільнити з каторги поневолені гроші. А тоді п. Дідилівський буде чистий як кришталь. Тоді може другого критикувати, як буде сам чистій.

Григорій Дідоха.

З ROCHESTER, N. Y.

„Український День" у Рочестер.

Українці в Рочестер доклали всіх сил, аби „Український День" міг принести як найбільше користи для наших вдів і сиріт у старім краю. Помимо того, що майор міста не позволив збирати жертв по улицях міста, лише по домах і склепах, то і так того дня потрафили зібрати $1.032.80 і цілу ту суму вислано до Червоного Хреста у Вашінґтонї. Гроші вислано дня 1. мая 1917.

Просить ся всїх делеґатів „Українського Дня", щоби прибули на мітинґ, який відбудеть ся у вівторок, 8. мая, о 8-мій годині вечера в церковній галї при Гудсон Аве. Хто ще має які гроші, збирані на „Український День", нехай принесе їх на той мітинґ.

А. Шеремета, секр.

Василь Пачовський.

Виклик!

Ніч яка, Господи: місячна, зоряна,
Ясно, хоч голки збирай...
Вийди, коханая, працею зморена,
Хоч на хвилиночку в гай!

Сядем у купі ми тут під калиною,
І над панами я пан...
Глянь, моя рибонько, срібною филею
Стелеть ся полем туман.

Гай чарівний ніби промінем всипаний,
Чи загадав ся чи спить?
Там на стрункій та високій осичині
Листє пестливо тремтить...

Небо незміряне, всипане зорями,
Що то за божа краса!
Перлами-зорями теж під тополями
Грає перлиста роса.

Та не лякай ся лиш, що свої ніженьки
Вмочиш в холодну росу;
Я тебе, вірная, аж до хатиноньки
Сам на руках занесу.

Та не лякай ся, що змерзнеш, лебедонько,
Тепло: ні вітру ні хмар...
Я пригорну тебе до свого серденька,
А воно палке як жар...

Та не лякай ся, щоби тут підслухали
Тиху розмову твою;
Нічка поклала всіх, сном опутала,
Ані шелесне в гаю...

Сплять вороги твої знуджені працею,
Нас не сполошить їх сьміх...
Чиж нам, окривдженим долею клятою,
И хвиля кохання за гріх?!...

ЯК ЖИДОК ПИСАВ ЗАДАЧУ.

В „Споминах з мого житя" Ол. Барвінського читаємо такий випадок:

В часї, як Барвінський ходив до ґімназії в Тернополи, не було ще українських підручників, але уживано мішанини мови церковної з московською. Вироблене задач такою мовою приходило учеником дуже тяжко, а вже найтяжше ученикам Жидам. Тому то такий Жидок нераз просив нашого ученика, щоби той написав йому задачу.

І от знайшов ся збиточник, що написав на задачу Жидкови молитву: Достойно єсть яко воістину... Жидок очевидно не читав задачі, а може і не розумів, і передав професорови до поправленя.

Професор, побачивши таку несподіванку, зрозумів, що се жарт і запитав Жидка, чи то він сам писав задачу. Жидок сказав, що так. Тоді професор казав Жидкови перечитати „задачу" в голос.

Можна собі уявити, яким сьміхом заревіла ціла кляса, почувши звісну молитву в формі жидівської задачі.

ГЕЙ ХЛОПЧЕ, МОЛОДЧЕ.

(Співаєть ся на нуту: „Соколи, Соколи").

Гей хлопче, молодче!
Бодрись на усім,
І не трать надії
У ділї сьвятім.
Гей хлопче, молодче,
Вже час той настав;
Щоб ти за Вкраїну
Непохитно став.

Присягу зложімо,
Що всї ми самі
Любитись будемо до загину,
І спільнії труди
Положимо ми
За нашу сьвяту Україну.

Гей хлопче, молодче,
Завше позір май!
Зневажати Неньку
Нікому не дай!
Гей хлопче, молодче,
Стали свою грудь!
Зривати кайдани,
Все готовий будь!

Присягу зложімо...

Гей хлопче, молодче,
Затям собі се,
Вкраїна воскресне, —
Вщасливить тебе!
Гей хлопче, молодче,
У серцї все май:
Вкраїна воскресне
І зацвите рай.

Присягу зложімо...

Гей хлопче, молодче,
Непохитний будь!
Любити Вкраїну
По вік не забудь!
Гей хлопче, молодче,
Памятай на те:
Боротись за матір —
Се діло сьвяте.

Присягу зложімо...

Волод. Кузишин.

ДЕ НЕ ГЛЯНЕШ...

Де не глянеш, всюди сумно,
Що аж серце вяне;
Де не ступиш — лиха повно:
Сльози, кров, кайдани.
В того душа без надії,
Виходу не бачить,
В того думи, скупі мрії,
За волею плачуть.
Той голодний і обдертий,
Дїти босі, голі;
Той покірний, сей упертий
І всї у неволї.
Де не глянеш, лиш зітханє
Наповняє груди,
Де не ступиш, все кайдани
Носять бідні люди.

С. Н. Дорощук.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Майор міста Шікаґо противить ся принятю французських і англійських послів.

Міська рада в Шікаґо, Ілл., задумала була запросити до міста французських послів Жофра і Вівіяні та англійського, Балфура. Тимчасом майор міста, Томпсон, спротивив ся сьому, кажучи, що в Шікаґо мешкає велике число Німців, які можуть за се бути обурені. Рада міста взяла сю справу на свою руку і рішила таки запросити сих послів до себе. Майор Томпсон до останньої хвилі спротивляв ся такому рішеню, але заявив, що коли заподе ухвала приняти Жофра і других, то він не відкине тої ухвали. Хоча сторону Томпсона попирали альдермени-соціялісти, то однак ухвала запала і Жофра будуть приймати в Шікаґо.

Підвисшають платню майнерам у Пенсильванії.

Представники властителів копалень угля і майнерської юнії підписали новий контракт щодо платні, яка буде обовязувати до 1. цьвітня 1918 року.

Підвишка виносить 11% до 35%, відповідно до кляси робітників. Нову скалю платні зладжено в сей спосіб, що робітники, які діставали найменьшу платню, дістали тепер найбільшу підвишку. Робітники, які працюють при помпах, і ті, які дістають місячну платню, дістануть більше 36 центів денно. Контрактові майнери і їх помічники дістануть 10% більше від зарobленої суми гроший. 30 центів підвишки дістануть хлопці по „брехах", старші мулярі, „слейт-пікери", „джіґ-ронери" і инші, що мають лекшу роботу.

36 центів підвишки дістануть машиністи всіх кляс, теслі і їх помічники, ковалі і їх помічники, „ярдмени", погоничі, електротехніки, „трекмени", компанійні робітники і много инших, що не є заняті безпосереднім добуванєм угля.

Дж. Вайт, президент майнерської юнії, заявив, що теперішна угода повинна вдоволити всіх робітників, і що спільне порозуміне між працьодавцями і робітниками є найпевнійшою запорукою мирних промислових відносин як в часі мира так і в часі війни.

В цьвітни зголосило ся до війська 40.256 рекрутів.

До правильної армії Злучених Держав протягом цьвітня зголосило ся 40.256 рекрутів.

Меєр Лондон проти військового буджету.

Проектований буджет для армії і маринарки, в сумі 2 міліярди 827 міліонів 553 тисяч 653 долярів, принято в палаті послів голосами 362 проти 1. Проти буджету голосував соціялістичний посол з Ню Йорку, Меєр Лондон.

Австрійські урядники опустили Злучені Держави.

В пятницю (4. с. м.) австро-угорські урядники опустили Злучені Держави, відїзджаючи голяндським корабом „Риндам" до Голяндії. Крім амбасадора Тарновского і заступника амбасадора, барона Зведінека, відїхали також барон Сомарґа, князь Альфред Гогенльоге з жінкою і Ґрівіччі.

Зі секретарів остають ся тут: Соботка, Швенда і Шебель.

Партія, яка відїхала корабом „Риндам", виносить около 200 осіб, між ними й Українець В. Зуґаєвич з Філядельфії.

Умираюча жінка випросила увільнене свого чоловіка з арешту.

В шпитали св. Йосифа в Бронкс, Ню Йорк, Н. Й., умерла пані Делія Петерс з Гобокен, Н. Дж. Перед смертию вона випросила у судових властий увільнене її чоловіка, який від січня б. р. заходить ся в повітовім арешті в Джерзи Сіти, Н. Дж. Його засудили за се, що відмовив ся удержувати жінку і своїх троє дітий. Жінка однак перед смертию простила йому його провину. Тепер, коли вже вільний, він забрав троє дітий з дому св. Йосифа і буде давати їм удержане.

Заплатив 5.000 долярів за цибулю.

Федеральний суд в Нюарку, Н. Дж., присудив 36-літньому А. Трабукови 5.000 долярів, яко відшкодоване за зломане хребта. Дня 25. жовтня 1915 року Трабуко ніс на плечах мішок, повний буряків і перед склепом Михайла Стерника, під ч. 80½ Комерс ул., став ногою на цибулю і упав на хідник. Підчас того зломив собі хребет. Оскаржений Стерник мусів заплатити пошкодованому 5.000 долярів відшкодовання.

НОВИНКИ.

О прилучене Тішинського князівства до Галичини.

Між Поляками і Німцями провадить ся тепер боротьба о Тішинське князівство (положене між Галичиною і Шлезком). Др. Зелінґер з Більська домагає ся прилучення князівства Осьвенцімського і Заторского до Шлезку. Поляки однак домагають прилучення давних земель Тішинського князівства до Галичини. Між обома народами провадить ся тепер боротьба.

Женщина на політичнім становищи в Франції.

Першою женщиною, яка заняла міністеріяльне крісло в Франції, є панна Жанна Тарді, яку іменовано приботічною дорадницею заступника міністра фінансів.

Панна Тарді є молодою женщиною, бо числить лише 23 роки життя. Вона ще навіть не покінчила університетських студій, однак рівночасно з працею в міністерстві не перестає працювати в областях знаня політики та економії.

Жіноче право голосованя в Німеччині.

„Кольон Ґазет" доносить, що німецьке правительство приготовляє нову виборчу реформу, на основі котрої женщини дістали би тайне, рівне і безпосереднє право голосованя при виборах до німецького парляменту.

Нові обмеженя для невтральних кореспондентів у Німеччині.

„Берлінер Таґеблят" доносить, що німецьке правительство видало нове розпорядженє відносно кореспондентів газет невтральних держав. На боєву лінію може бути допущений лише той кореспондент, якого німецькі воєнні власти знають яко чоловіка чесного і високо поважаного, або коли за нього заручить міністерство війни тої держави, до якої кореспондент належить.

За що заслано Амфітеатрова.

Свого часу було донесено, що бувший російський міністер внутрішних справ, Протопопов, приказав заслати на Сибір редактора петроградської часописи „Русская Воля", Амфітеатрова. Амфітеатрова вислано і коли він прибув лише на місце засланя, зараз нове російське правительство зарядило увільнити його. Причиною заслання Амфітеатрова були слідуючі слова, які він написав в часописи „Русская Воля":

Є безусловно неможливим про щонебудь писати. Цензура грає страшно погану ролю. Загальне положенє є більше оплакане ніж було 30 літ тому назад. Протопопов нищить нашу пресу.

Революційний музей.

Максим Ґоркий і инші російські письменники видали відозву в справі основаня в Росії революційного музея.

Памятник Катерини II. на виріб гармат.

На конґресі жовнірів в Мінску (столиця Білоруси) в Росії ухвалено знищити памятник цариці Катерини II. і ужити його на виріб гармат. (Катерина II., се тасама, що в 1775 році казала знищити Запорожську Січ).

Рівночасно сей конґрес ухвалив резолюцію, щоби здвигнути памятник в честь Миколи Чернишевського, звісного російського письменника і патріота, який через 19 літ пробував на вигнаню і в тюрмах на Сибірі.

Жадають републиканської Греції.

Конґрес грецьких кольоній, який відбув ся в Парижи, ухвалив видати до Франції, Анґлії і Росії декларацію, в якій маєть ся заявити, що кольоніяльні Греки, зібрані на тім конґресі, є незадоволені з пронімецької політики короля Константина.

Декларація містить в собі страшні закиди грецькій пануючій родині і жадає усуненя короля Константина з престола, а заведеня в Греції републиканського устрою.

Вибори в Японії.

В Японії відбули ся вибори до парляменту, які принесли теперішному правительству цілковиту побіду. Правительствена партія здобула 217 послів, а партія опозиційна лише 164. Сим разом конституціоналісти стратили кілька мандатів.

Японія хоче задержати території, здобуті підчас війни.

Кі-Іну-Кай, провідник Кукуминто, сильної політичної партії японської, заявив, що Японія мусить обстоювати при задержаню територій, здобутих підчас війни.

Головний здобуток Японії є пристань Кіяо-Чав, в Хінах, яку Японія здобула від Німців. „На основі лондонського договору — заявив Кі-Іну-Кай — Японія має право заняти острови Каролайна, Маршал, Кіяо і Чао".

Аби Японія була забезпечена в будучности, вона мусить бути певною своєї сили на мори. Беручи се під увагу, окупація островів на полудневих морях є животною конечностию Японії. Оборона держави вимагає трох річий: амуниції, війська і стратеґічної позиції. „Перші дві річи — говорить Кі-Іну-Кай — ми маємо. Ходить ще о стратеґічні позиції, а тоді Японія буде цілком безпечною".

Нині 100.000 квадратових миль територій на полудневих морях находить ся під контролею Японії і ся територія має для неї незвичайно велику вартість.

Колиж Японія не одержить того, чого тепер жадає, то підчас загального мира вона опинить ся в небезпеці. Знова на случай війни вона була би полишена на ласку ворога.

Японці в Бразилії.

Бразилійська „Праця" пише: Діждалась вже наша Бразилія імігрантів жовтих. Як доносили ми, між Бразилією і Японією отворено вже нову корабельну лінію. Перед кількома днями прибув японський пасажирський корабель „Куфако-Мару". Подорож його тривала 81 днів. В цьвітни прибуде 900 імігрантів, а в червни і липни 5.000 жовто-косооких. У С. Павльо крик з сеї причини немалий. Поважнійші люди дорікають урядови, що Японець був неїдотри до роботи і остане ся таким. З сеї причини принимане їх на кольонії є некорисною справою. Японці з кольоній втікають і усадовлюють ся по містах, де легкий хліб: при кухни, огороді, службі. Впрочім кажуть, що Японці, заробивши трохи гроша, вертають скоро назад у свій край. Та дарма, жовта раса поволи, поволи на просьбу Бразилії розгосподарюєть ся у нашім краю, а раса жовто-коосока се небезпечні люди, бо проворнійші від нас.

Відозва англійського короля до народу.

Король Юрій V. підписав до народу прокламацію, в якій звертає увагу населения на брак збіжа, головно пшениці, і просить населене о ощадність поживи.

Німеччина стратила 1,300.000 в убитих.

Бувший консервативний посол німецького парляменту, И. Ф. Найман, сказав, що від початку війни до кінця цьвітня 1917 року Німеччина стратила 1,300.000 в убитих. Статистика уродин зменьшила ся о 2,500.000. Надвишка женского населения зросла з 800.000 на 2,000.000 душ.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Д. Л., Ню Кенсіґнтон, Па. — Як довго Ви маєте лише перші горожанські папери, так довго прислугують Вам права чужинця, отже американські власти не можуть Вас взяти до свого війська.

И. Ф. Юнґставн, О. — Ваша дописъ прийшла до нас запізно, а запит в тій справі і просьба о нове оголошене — теж запізно і з тої причини ані одно ані друге не могло бути поміщене на час. На другий раз поспішіть ся з висилкою дописи чи якого оголошеня, а тоді не будете дивувати ся, чому „Свобода" Ваших дописий не помістила. Скажіть самі, як ми можемо Вашу дописъ помістити в четверговім числі „Свободи", коли вона приходить до нас в **пятницю**, а четвергове число йде на машину в **середу** перед полуднем?!

А. Ж., Клісондейл, Масс. — Вірш страти вартість з хвилею, як „Український День" минув. Треба було прислати його бодай тиждень перед „Українським Днем".

П. К., Савт Бетлеґем, Па. — За поміщене дописи в нас платити не треба, але коли якась дописъ до друку не надаєть ся, то ми її не помістимо за жадні гроші. Ви зі своєю справою зверніть ся на иншу дорогу, а не до ґазети.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Івана Франка повідомляє всіх своїх членів і члениці, що квартальний мітінґ відбудеть ся дня 13. мая, о годині 2-гій пополудни, в гали під ч. 617—9-та Евеня і Орчад на савт. Всі члени мусять бути на тім мітінґу присутні, бо є важні справи до полагодженя. Неприбувший член заплатить кару 50 цнт., а урядник 75 цнт. Кождий щирий Українець і Українка повинні привести з собою бодай одного нового члена, бо кождий з Вас знає, як У. Н. Союз опікуєть ся своїми членами. Отож, Брата і Сестри, вдармо рука в руку, розвиньмо свою щиру роботу і приєднаймо як найбільше членів до нашої любої орґанізації, а буде честь і слава для нас за щиру працю. — И. Маґеровський, предс.; С. Ковтун, кас.; И. Березовець, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 127, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в неділю, 13. мая, в гали коло церкви, Ловджой і Сентрал Аве., зараз по Службі Божій. Кождий член мусить явити ся, бо є дуже важні справи до полагодженя. Будеть ся приймати нових членів до Братства і У. Н. Союза за половину вступного. Користайте, Братя, з нагоди і вписуйте ся громадно до У. Н. Союза, бо се одинока українська орґанізація в Злучених Державах, котра найбільше сліз обтерла бідним і сиротам. В нашій бофаловській громаді не повинно бути ані одної української душі, котраб не належала до У. Н. Союза. — С. Пришлівський, предс.

ІСТ ЮНҐСТАВН, О. Отсим повідомляєть ся всіх місцевих членів з Іст Юнґставн і околиці, що Тов. „Сокіл", від. 218, буде мати квартальний мітінґ дня 13. мая с. р. На тім мітінґу будемо полагоджувати справи Товариства. Котрі члени довгують, мають свої довги вирівнати. Котрий член не явить ся на сей мітінґ, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — С. Шибиляк, предс.; М. Єдинак, кас.; П. Кащишин, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Бр. св. Михаїла, від. 308, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся 13. мая. Кождий член повинен явити ся на тім мітінґу, бо будуть важні справи до полагодженя. Котрий член не прийде, заплатить кару 25 цнт., а урядник 50 цнт. Коли член має якесь занятє, то повинен перед мітінґом повідомити, що він не може бути на мітінґу. Мітінґ відбудеть ся о год. 2-гій пополудни в гали Джорджа Ґраского. — Н. Гудима, предс.; І. Ч. Тимкович, секр.

ПЛЕЙНС, ПА. Бр св. Андрея, від. 48, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеть ся дня 15. мая, о год. 2-гій пополудни, ч. 1. Елізабет стр. Просить ся всіх членів, аби точно приходили на місячні мітінґи і в означенім часі, бо хто не явить ся на мітінґу кождого місяця і не заплатить точно своїх місячних вкладок, той стратить право до запомоги, а ще й кару мусить платити. Також подаєть ся до відома всім тим, котрі не належать до жадної української орґанізації, щоби зголосили ся на мітінґ до нашого Братства, бо ми приймаємо нових членів до Братства без вступного, а до У. Н. Союза за доляра, за що член дістане грамоту, відзнаку і книжочку. — П. Катулька, секр.

МАТІР І ДИТИНА.

Перший поцілунок матери є найбільшим благословенством для дитини.

* * *

Є лиш одна цілком безінтересовна, цілком чиста і цілком божеська любов, а іменно та, з якою матір відносить ся до своєї дитини.

* * *

Материнське серце тужить за дітьми, коли вони ідуть в сьвіт за очи, а в чужій стороні благословенство матери володіє їх серцями від рана до вечера; матір бачить їх у сні, а в безсонні ночи вона молить ся за них.

* * *

Ніяке знанє, яке можемо дістати на земли, не дасть нам того, що дає нам одно слово і один погляд матери.

* * *

Благодать та щастє й усьміх
І житя найглибші болї;
Й найвірнійшу любов знайдеш
Лиш у неньки дорогої.

* * *

Є лиш один граничний камінь в материній любови, а ним є мамина могила.

* * *

Нехай жінка має ще більше хиб нїж їй приписують, однак всї вони разом є нічим, коли та жінка є доброю матерію.

* * *

Є лиш одно на земли, що є лїпше і краснєє від жінки — а се є матір.

Сильвестер Яричевський.

І Я ГИНУ ТА ВСЕ ЛИНУ..

Твої очи серед ночи
Все являють ся менї,
І я гину та все лину
Гадкою про тебе в снї.

Ой, я знаю, що у гаю
Пахнуть цьвіти на веснї;
Сьвітять зорі в синім морі,
Сьвітять ясно — не менї...

Жарти.

Війна і мир.

Молода женщина (до військового лікаря): — Я думаю, що ви, пане доктор, ожените ся по війні?

Лікар: — Ні, моя пані; по війні я хочу мати мир.

Відповідно до обставин.

Літник: — Що то за новий будинок там на горі?

Фармер: — Коли я знайду якого літника, то найму йому сей будинок на мешкане; колиж нїхто не трафить ся, то се буде шопа.

Треба вміти порадити собі.

Мала Ірина прийшла від сусіда тай смокче чоколяду.

— Іриночко, — каже мати — кілько разів я тобі наказувала, щоби ти не просила чоколяди від сусідки.

— Я не просила, — каже Ірина — я прецінь сама вже знаю, де лежить чоколяда.

Дорожня.

— Менї дивно, що підчас теперішної дорожнї не подорожіли пампушки.

— Ба, але зате в пампушках більші діри тепер!

СЕНТРАЛ ФОЛС, Р. АЙ.

Тов. ім. Ів. Франка в Сентрал Фолс, Р. Ай.

відограє аматорське представленє

„ОХ, НЕ ЛЮБИ ДВОХ"

в 3-ох діях зі співами

В СУБОТУ, ДНЯ 12-го МАЯ 1917 Р.

в гали Польського Сокола під ч. 46 Сентрал стр. в Сентрал Фолс, Р. Ай.

ПОЧАТОК О ГОД. 6-ІЙ ВЕЧЕР.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ БАЛЬ.

Запрошуєсь всіх Українців як місцевих так з других околиць прибути на той день і взяти участь у сїм представленю. 52-53

ВСТУП 25 ЦЕНТІВ.

За добру забаву ручить. КОМІТЕТ.

ВАЖНЕ ПІД ТЕПЕРІШНУ ПОРУ!

Мущини, самотні, жонаті і з родинами, знаючі роботу на фармах, а головно ті, що працювали на ріллї в старім краю.

Тепер власне пора дістати добре місце на фармах з доброю платнею; робота стала, харч і мешканє умебльоване даром; подорож оплачують під деякими услівями.

За посередництво не платить ся.

Лїпші місця для тих, котрі сейчас зголосять ся.

Коли мешкаєте в сусідстві сего державного бюра, голосіть ся особисто, або відносіть ся листовно по англійськи, або таки у своїй власній мові, по докладні інформації до: 45—

U. S. EMPLOYMENT SERVICE,
Room 8, Barge Office, Battery Park,
NEW YORK, N. Y.

З А П Р О Ш Е Н Є.

Родимці, Українці, з Род Айленд!

З огляду, що наше молоденьке Тов. ім. Ів. Франка, від. 93 У. Н. Союза в Сентрал Фолс, Р. Ай., а особливо його члени-аматори будуть виступати пораз перший перед публикою, комітет для устроєня представленя запрошує отсим до взятя ласкавої участи у сїм представленю, отсї Хвальні Товариства: „Запорожська Січ", від. 246 в Кромптон, Р. Ай.; тов. ім. Т. Шевченка, від. 241 в Провіденс, Р. Ай.; тов. Князя Данила, від. 73 в Провіденс, Р. Ай.; тов. „Запорожська Січ", від. 206 в Вунсокет, Р. Ай. і Бр. св. Стефана, від. 181 в Манвіл, Р. Ай.

Тов. ім. Ів. Франка в Сентрал Фолс, сподієсь, що Хв. Товариства численно прибудуть і спільно возьмуть участь в тім дни.

В імени комітету 52

Володимир Рекрут.

ПОЗІР! АНСОНІЯ, КОНН.! ПОЗІР!

Український Народний Театр з Ню Йорку

на гостинний виступ відограє

В СУБОТУ, 12-го МАЯ 1917 р.

точно о годині 7-ій вечером

в ANSONIA OPERA HOUSE,

100 Main Street, Ansonia, Conn.

драму в 3-ох діях Тараса Шевченка

НАЗАР СТОДОЛЯ

з Вечерницями (співами і танцями)

і живий образ „Україна".

Дохід призначений на нову церков св. Ап. Петра і Павла в Ансонії, Конн.

Отсим запрошуєть ся на се представленє всіх щирих Українців з Ансонії, Дерби, Шелтон, Сімор, Ориндж, Бікон Фолс, Наугатук, Ватербури, Ню Гейвен, Бріджпорт, Стамфорд і околиці. — Комітет. 52-54

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ З ЮНҐСТАВН, О.

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

— устроює —

БР. СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ, ВІД. 230 У. Н. СОЮЗА в ЮНҐСТАВН, О.

В СУБОТУ, ДНЯ 12-го МАЯ 1917 Р.

в гали Українського Клюбу, 628 Франклін Аве., Юнґставн, О.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 5.30 ВЕЧЕРОМ.

Вступ для мущин 50 цнт.; для женщин вільний.

Музика знаменита, напитки і перекуски смачні.

На сей баль запрошуєсь всіх Українців з Юнґставн і околиці. За добру забаву ручить — КОМІТЕТ. 52-53

ДАРОМ

ФАРМИ

НЕ ДАЄМО, ЛИШЕ ТАНО ПРОДАЄМО. СЛУХАЙТЕ ПРЕЗИДЕНТА ВІЛСОНА І ЙДІТЬ НА ФАРМИ.

В СТЕЙТАХ

ОГАЙО, ПЕНСИЛЬВЕНІЯ, МІШҐЕН І ТЕНЕСІ,

ПОСЕРЕД ВЕЛИКИХ МІСТ ЯК КЛІВЛЕНД, ІРІ, ЙОНҐСТАВН І ПІТСБУРҐ. ЗЕМЛЯ НЕЧИЩЕНА ВІД $4 ЗА АКЕР І ВИСШЕ, ДО 10 ЛІТ СПЛАТИ. РЕНТУЄМО ФАРМИ З ХУДОБОЮ І МАШИНАМИ А ТАКОЖ МАЄМО НА ПРОДАЖ. — КОШТА ПОДОРОЖИ КУПУЮЧИМ ЗВЕРТАЄМО. — ПИШІТЬ ПО НОВИЙ КАТАЛЬОҐ ДО: 49св59

R. T. Hurdle Land Company
3349 E 55th St.,
CLEVELAND, OHIO.

МУЩИНИ!

Як ви недужі і потребуєте лїченя

ПРИХОДІТЬ ДО МЕНЕ

Я лїчу недуги жолудка, серця, печінок, утрату сил, стриктуру, трипер, сіфіліс, болї в хребтї, ломанє в костях.

З БІЛЬШИМ УСПІХОМ

за умірковану ціну. Я уживаю новійших метод і средств професора Ерліха 606 Сальварсан 914 Нео-Альварзан, спеціяльне средство від ревматизму. Всї ті средства дають переважаючі успіхи. 46св—

DR. CAUFFMAN,
607 Market St., Philadelphia, Pa.

Години принять: від 9. рано до 8. вечер. В неділї: від 10. до 1. в день.

НАЙБІЛЬША, НАЙСТАРША І НАЙЛУЧША

ТОРГОВЛЯ ЛІКЕРАМИ

В АМЕРИЦІ.

52e61

	ЦІНА ЗА ҐАЛЬОН.		
Червона житнівка	$2.00,	$2.50,	$3.00
Біла житнівка	2.00,	2.50,	3.00
Рум (червоний)	2.00,	2.50,	3.00
Джін або боровічка	2.00,	2.50,	3.00
Кимінківка	2.00,	2.50,	3.00
Аниживка	2.00,	2.50,	3.00
Розоліос	2.00,	2.50,	3.00
Алькоголь	3.00,	3.50,	4.00
Вина, солодкі і квасні	1.00,	1.50,	2.00

Пишіть за повним цінником горівок, вин, підохочуючих напоїв, і т. д. Пересилку експресом або фрейтом оплачуємо на всїх замовленях на $5.00 і висше до всїх місцевостий на схід від ріки Міссісіпі. Друки до замовлень, коверти, стінні календарі, чарки і коркотяги даром враз з замовленями.

Посилайте гроші через почтові переказі або у реджістрованих листах.

C. F. Zaruba & Co.,
318 Third Ave., Pittsburgh, Pa.
(Dept. Sv.)

ДО ХОРИХ РУСИНІВ ПО ВСЇХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРҐ,

славний спеціяліст зі старого краю

поручає всїм терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лїкарські услуги.

ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, СТРУКТУРУ АБО ЗВУЖЕНЄ МОЧЕВОГО КАНАЛУ, НЕДУГИ ВЕНЕРИЧНІ, ЯК РІВНОЖ ВСІЛЯКІ НАСЛІДКИ ТАЙНИХ НЕДУГ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ І Т. Д. 40—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісі або в домі пацієнта, спеціяльно же на пропуклину при помочи спеціяліста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG:
304 2nd Ave., (між 17 а 18 ул.)
New York City.

Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

ЛИШЕ ДЛЯ МУЩИН

від ряду літ много людий з робітничої класи, приходить до мого офісу. Я є

С П Е Ц І Я Л І С Т

від секретних мужеських недуг. НЕ ЗВОЛІКАЙТЕ. Лїчу по низьких цїнах і доставляю лїків. Прийдіть вперед до мене, а ощадите гроші, час і позбудетесь болїв. ПРАКТИКА УДОСКОНАЛЮЄСЬ По першій візиті можу розповісти про Вашу недугу, як довго вона буде, і скільно буде коштувати лїченє. — В моїм офісі говорять у Вашій мові. 24—

DR. BRYAN,

333 EAST 17th ST., NEW YORK, N. Y.

Офіс отворений до 8-ої год. вечером, в неділї перед полуднем

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА!

Сей найновійший фоноґраф, з 12 найновійшими українськими піснями і 500 шпильками

ҐАРАНТОВАНИЙ НА 10 ЛІТ ЗА $15.50

Пішліть нам $2.50 задатку, а решту заплатите, коли отримаєте машину. —

Продаємо також фоноґрафи НА ТИЖНЕВІ СПЛАТИ тим костумерам, які мешкають в Ню Йорку і околиці, які можуть кождої хвилї зайти до нас і їх оглянути.

Наш склад є отворени від 9. рано до 10. вечером кождого дня з винятком неділь.

MELROSE GRAFONOLA CO., 752 Melrose Ave., New York, N. Y.

2 бльоки на захід від 156. ул. 3-тої евені стациї. 40—

ЧИ ВИ Є НЕДУЖІ?

МИ ЛІЧИМО НАЙНОВІЙШИМИ НАУКОВИМИ МЕТОДАМИ І ЗАСТОСОВУЄМО НАЙЛІПШІ ЕЛЄКТРИЧНІ МАШИНИ.

Мій 25-літний лікарський досьвід дає менї право сказати, що я можу лїчити недужих ліпшим способом в дуже короткім часї і за невеликою оплатою. Можете лїчити ся і не переривати роботи. Коли Ви маєте секретну недугу, закаженє крови, болї жолудка, недуґу серцеву, ревматизм, ломанє в крижах, болї носа і горла, то зверніть ся до мене. Не пишіть а голосіть ся особисто.

ПЕРША ПОРАДА ДАРОМ. — МИ ГОВОРИМО ВАШОЮ МОВОЮ.

Dr. Hunt, 261 W. 42ND ST., NEW YORK, N. Y.

при 8-ій евені.

Години принятя: від 9. рано до 8. вечер. в пятницї до 1-ої в пол.

ДАВНО ЗВІСНИЙ

Dr. Grey

з 30-літною практикою

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ У МУЩИН.

117 EAST 17th St., NEW YORK, N. Y.

недалеко площі Юніон Сквер.

Він вилїчив вже тисячі людий, а рад би і Вас вилїчити, як маєте яку скірну або кровну недугу, болї костий, червону висипку, біль горла і губної ями, долягливе сверблєнє, ослабленє нирок і міхура, запаленє ядер, пропуклину, опухненє, ослабленє сил, нервовість, недокровність, слабу память або яку другу недугу спричинену ріжними неправильностями або перепрацьованем. Без ріжниці як довго тревала недуга? Тоді не тратьте часу а ідіть до добре звісного і давно істнуючого офісу Д-ра Ґрея, де найдете якраз се, що найшли тисячі людий перед Вами, то є скоре привернене здоровля, сили і житя. Як Вас дотеперішний лікар не вилїчив, то не зволікайте а прийдіть до мене сейчас. Послугуюсь методою ПРОФ. ЕРЛІХА 606 і 914 при затроєню крови у всяких случаях без болю.

ПОРАДА ДАРОМ. — ЛІКИ $1.00.

ЦІНИ ДУЖЕ НИЗЬКІ.

Урядові години: від 9, рано до 8. вечер щодня. В неділї від 9. до 3. 34-48

Друкарня „Свободи"

виконує

СТАРАННО, ДЕШЕВО І НА ЧАС ВСЯКІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ,

як:

ТИКЕТИ, ПРОГРАМИ НА ПРЕДСТАВЛЕНЯ, БАЛЇ І КОНЦЕРТИ.

НАГОЛОВКИ ДО ЛИСТІВ, КОВЕРТИ, ФОРМУЛЯРІ, КАРТИ КУПЕЦЬКІ І ВІЗИТОВІ.

КНИЖОЧКИ КОЛЄКТОРСЬКІ ДЛЯ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ.

СТАТУТИ, БРОШУРИ І БІЛЬШІ КНИЖКИ.

Вп. Урядники Відділів У. Н. Союза повинні звертатись зі всякими друками до друкарні „Свободи".

Замовленя і гроші посилайте до:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

С. М. КАУФМАН

СПЕЦІЯЛІСТ ВСІХ СЕКРЕТНИХ (ПОЛОВИХ) НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

урядує від 9-ої год. рано до 9-ої вечером.

При лїченю уживає електричних машин X-RAY. 79-

Dr. C. M. KAUFMAN,
111 7th Street, New York, N. Y.

МОЧОВІ ВІДХОДИ

реґулює в 24 ГОДИНАХ

SANTAL CAPSULES MIDY

Кожда ґалка має напись з MIDY

Уникайте підробів.

D O C T O R M U L L I N

старий і заслугуючий на довірє спеціяліст. Моєю рекомендацією є 36-літнє успішне лїченє тисячів недужих. Без згляду на рід недуги чи її довготревалість, вилїченє є можливе у Старого доктора, коли лише Ваша недуга є до вилїченя. Лїчу всї недуги жолудка, легких, хронїчні і секретні; найлїпша опіка; найнизші ціни.

ПОРАДА БЕЗПЛАТНА.

Години урядові: від 9. рано до 8. веч., в неділї від 10. до 2.

411 Fourth Ave., Pittsburgh, Pa. (напротив почти). 51.63

НАДЗВИЧАЙНА ОФЕРТА

ДЛЯ ПОЛОВО ОСЛАБЛЕНИХ МУЩИН.

Потребуєте післати нам тільно 50 цнт.

Ослаблені полово мущини, як також і нервові, вилїчуть ся зовсім і раз на все через ужитє средства „НОВО". Є се, так сказати-б, чудове средство, яке вилїчило вже тисячі хорих полово мущин. Наколи ви є полово хорі, наколи докучає Вам нервове зіслабленє, коли утратилисьте мужеську силу, коли маєте меляхолію, зимні руки і ноги, біль голови, затвердженє, діспепсію, хоробу нирок або проводу мочевого, неприємні сни, страх показати ся перед людьми, як то инші роблять, вилїчите ся при помочи средства „НОВО". Средство се зробить Вас в короткім часї сильними, здоровими і щасливими, так що будете могли уживати всїх приємностий житя. Щоби Вас о тім переконати, що „НОВО" средство справдї се зробить, вишлемо Вам ДАРОМ запас сего средства, що вистарчить на 15 днїв, наколи пришлете нам свою адресу і назвиско, як також 50 цнт. в почтових марках або в готівцї, на оплаченє пересилки і спакованя. Просимо звернути увагу на се, що се не є мала пачка на пробу, але цїлковитий запас, що вистарчить на 15 днїв і який дуже часто спричинює цїлковите вилїченє. Оферта та є важна тільно на ограничений час. Напишіть проте до нас безпроволочно і спімніть, в якій часописи читалисьте се оголошенє, а ми вишлемо Вам сейчас висше наведене средство. 91c—

NOVO COMPANY,
Dept. 23, Box 4000
Philadelphia, Pa.

КОЖДИЙ З ВАС ХОЧЕ МАТИ ГАРНИЙ

вигляд лиця. Прищі, чорноголовки і десятки иньших бридких знаків на лици, є безпосередною причиною затканя пор тїла. Звичайне митє лиця не вистарчає. Уживайте до масованя лиця крем зв. Dermafuga, а успіхи сего средства певно Вас задивують. Через натиранє і масованє лиця, крем витягне з пор усю нездорову нечистоту. Ми не висилаємо пробок. Вишліть $1 на один великий слоїк. Адресуйте: ARGIL SPECIALTIES CO., P. O. Box 37, Dep. 55, Philadelphia, Pa.

ОДИНОКА ХРИСТІЯНСЬКА ШКОЛА ШОФЕРСТВА.

УКРАЇНЦІ! Повідомляємо Вас, що ми тепер інвестували $8000 на нові з 1917 року автомобілї, Buick, Chalmers, Hudson і Chandler. Маємо найлїпшу машинерію і автоматичні прилади, як прим. Delco, Gray Davis, Westinghouse, Hot-Water-Can Systems. Коли будете знати їхати сими автомобілями, тоді Ви можете кермувати майже всіми автомобілями, і се запевнить Вам осягненє посади по скінченю у нас курсу. УКРАЇНЦІ! Вистерігайтесь дешевих другорядних і треторядних шкіл, які уживають до науки такі машини, яких можливо уживала ще цариця Катерина. Коли не можете спромочи ся на науку в першорядній школї, то й зовсім не вчіть ся. Заощадьте час і гроші. Памятайте, що Arena Auto School є першорядною школою і є визначнійшою від других. Просимо відвідати нас, оглянути нашу школу і самим нас осудити. — Наш курс є неограничений, ми учимо Вас у Вашій рідній мові. Маємо пополудневу і вечірну науку. Платню за науку приймаємо в тижневих ратах. Не забудьте відвідати нашу школу, нїм ще витратите свої гроші і час безкористно. В нашій школї є значне число учеників, що впали жертвою дешевих шкіл, а котрі прийшли до нас учитись наново. На бажанє находимо посади. Ґарантуємо дипльому і лайсенс. Запамятайте нашу адресу: 32—

ARENA AUTO SCHOOL, 146 W. 56th St., NEW YORK, N. Y.

СРЕДСТВО НА ПОРІСТ ВОЛОСЯ.

УСПІШНЕ І ПРИРОДНЕ ЛІЧЕНЄ ЗОВСІМ ДАРОМ ДЛЯ СТАРИХ І МОЛОДИХ, ОБОХ ПОЛІВ.

Чи Вам випадає волоссє? — Чи Вам волоссє сивіє завчасно? — Чи воно є тверде і липке? — Чи маєте порпліґ або сверблєнє скіри на голові? — Чи Ви є лисі або лисієте?

Коли долягають Вам побіч вимінені терпіння, не занедбуйте їх, а сейчас усуньте. Зволіканє є небезпеченою. Жадайте нашу ілюстровану книжку: „Кілька фактів про плеканє волося" (написану визначним европейським спеціялістом).

Хочемо переконати Вас, на наше ризико, що метода Кальвакури є найуспішнїйшою в повисше вимінених долегливостях. Ми вишлемо Вам долярову пачку „Кальвакури" № 1 враз з книжочкою кождому, хто пришле свою адресу і залучить 10 цнт. на кошти пересилки. 136c—

Виріжте понизший купон і вишліть ще нинї в листі до: Union Laboratory Box 501, Union, N. Y.

UNION LABORATORY, BOX 501, UNION, N. Y.

Залучаю 10 цнт. на пересилку і прошу прислати менї сейчас Вашу „Кальвакуру" № 1 за $1.00 і Вашу книжку

НОВІСТЬ!

ПРАВДИВИЙ ЕВРОПЕЙСЬКИЙ КРЕМ ДЛЯ КРАСОТИ ЛИЦЯ. 3c—

Молочне мило і лікарство для очищеня крови. Се є найлїпший лїк проти сонїчного опаленя, весянок, угрей, жовтих плям, прищів, зморщок, віспових знаків, лишаїв і тріскання скіри.

Найлїпше средство для очищеня і украшеня тїла, відмолоджуюче вигляд чоловіка. Ціна Крему і мила 75 цнт. Лікарство $1.50, разом $2.25.

Висилаємо почтою по одержаню належитости марками або мoні-ордером. До Канади 25 ц. дорожше.

SCHECHTER & CO.,
125 Orchard St., Dep. 15, New York, N. Y.

ПОТРІБНО

ВИПАЛЯЧІВ КОКСУ

і

ДЕННИХ РОБІТНИКІВ

В КОКСОВУ ОКОЛИЦЮ

CONNELLSVILLE

ВИПАЛЯЧІ КОКСУ ЗАРОБЛЯЮТЬ ПЕРЕСІЧНО $4.00 ДЕННО

ДЕННІ РОБІТНИКИ ЗАРОБЛЯЮТЬ ВІД $3.25 ДО $3.50

ВИПАЛЯЧІ КОКСУ ПРАЦЮЮТЬ НА ДВОРІ — НА ВОЗДУСЇ І ДЕННІМ СЬВІТЛЇ. ГОДИНИ ПРАЦІ КОРОТКІ. ШИХТИ ТРИВАЮТЬ ВІД СІМ ДО ДЕВЯТЬ ГОДИН.

ДЕННІ РОБІТНИКИ ПРАЦЮЮТЬ ДЕСЯТЬ ГОДИН, ТАКОЖ НА ВОЗДУСЇ.

Голосіть ся до котрогобудь заряду, находячого ся в місцевостях Latrobe, Mount Pleasant and Scottdale, in Westmoreland County, and Connellsville, Uniontown, Fairchance and Masontown, in Fayette County, Pennsylvania.

H. C. Frick
Coke Company
Scottdale, Penna.

Антін Чехов.

В ЯРУ.

(Дальше).

IV.

Минуло пять днів. Анісім, збираючись виїздити, прийшов був на гору до Варвари, аби попращатись. У неї горіли всі лямпки, пахло ладаном, а вона сама сиділа коло вікна й плела панчоху з червоної вовнички.

— Коротко ти був з нами, — сказала вона. — Занудив ся? Ох-тех-те... Добре ми жиємо, всього у нас богато, і весілє тобі справили порядне, як належить; старенький говорив, що два тисячі пійшло. Одним словом, жиємо, як купці, тільки ось, нудно у нас. Дуже вже людий кривдимо. Серце моє болить, любенький, і ще як кривдимо — Боже мій! Чи то коня міняємо, чи що купуємо, чи наймита наймаємо — на всім обманство. Кривда й кривда. Олїй в крамници гіркий, стухлий, у людий деготь лїпший. Та хибаж, скажи, будь ласка, не можна добрим олїйом торгувати?

— Хто до чого призначений, мамо.

— Алеж умирати треба? Ой-ой, справді, поговоривбись з батьком!...

— А ви самі поговоріть.

— Ну! Я йому своє, а він менї, так як ти, раз-враз: хто до чого призначений. На тім сьвіті не будуть тобі розбирати: хто до чого призначений. У Бога суд праведний.

— Розуміють ся, що ніхто не буде розбирати. — сказав Анісім і зітхнув. — Однако Бога нема, мамо. Що там вже розбирати!

Варвара подивилась здивовано на нього і засьміялась, і сплеснула руками. Тому, що вона так сердечно здивувалась його словами і дивилась на нього, як на дивака, він збентежив ся.

— Може бути, що Бог і є, а тільки віри нема, — сказав він. — Коли мене вінчали, мені було ніяково. Як от взяти зпід курки яйце, а в нїм куриткó запищить, так менї нараз совість запищала, і, поки мене вінчали, я все думав: є Бог! А як вийшли з церкви — так і по всьому. Та й відки я маю знати, чи є Бог чи нема? Нас з малку не того учили і дитина ще ссе, а вже його тільки одного учать: хто до чого призначений. Адже татуньо також в Бога не вірить. Ви якось то були сказали, що у Гунторіова баранів забрали. Я найшов: се шикалівський мужик украв, а шкіри у татуня... Ось вам і віра! Анісім моргнув оком і покивав головою.

— І волостний старшина також не вірить в Бога, — говорив він далї — і писар також, і дяк також. А як що вони ходять до церкви й пости заховують, то се для того, щоб люди про них зле не говорили, і на той випадок, що може й справді страшний суд буде. Тепер так кажуть, що нібито кінець сьвіта прийшов тому, що люди ослабли, батька-матери не шанують і таке инше. Се пусте. Я, мамо, так розумію, що вся біда з того, що совісти у людий мало. Я, мамо, наскрізь бачу й розумію. Як що чоловік має крадену сорочку, я бачу. Чоловік сидить в шинку і кождому здасть ся, що він чай пе і більше нічого, а я, чай чайом, бачу ще, що він совісти не має. Так переходжу цілий день і ані одного чоловіка з совістю. І ціла причина в тім, що не знають, чи є Бог чи нема... Но, мамуню, прощайте. Бувайте здорові, не згадуйте лихом. Анісім поклонив ся Варварі в ноги.

— Дякувать вам за все, мамуню, — сказав він. Родині нашій від вас користь велика. Ви дуже порядна жінка і я з вас дуже вдоволений.

Розчулений Анісім вийшов, але знов вернув ся й сказав:

— Мене Самородов заплутав в одну справу: або буду богатий, або пропаду. Коли що станеть ся, то ви вже, мамочко, потіште мого батька.

— Но, що там! Ох-тех-те... Бог ласкав. А ти, Анісім, теє того, жінку свою приголуби, а то дивитесь одно на друге, обоє надуті; бодай усьміхнулибисьте ся, справді.

— Так, якась вона дивна... — сказав Анісім і зітхнув. Нічого не розуміє, мовчить все. Дуже молода ще, нехай підростає...

Перед ґанком вже стояв великий гладкий, білий кінь, запряжений до візка.

Старий Цибукін розбіг ся й сів жваво і взяв віжки. Анісім поцілував ся з Варварою, з Аксінією і з братом. На ґанку стояла також Ліпа нерухомо й дивилась кудись в бік, наче вона вийшла не провести, а так не знати пощо. Анісім підійшов до неї і діткнув ся губами її лиця злегка, щойно.

— Бувай здорова, — сказав він.

І вона, не поглянувши на нього, усьміхнулась якось дивно; лице її здрігнуло, і всім було її жаль. Анісім також сів з підскоком і взяв ся за підбоки, бо уважав себе гарним.

Коли виїздили з яру на гору, то Анісім все оглядав ся поза себе, на село. Був теплий, ясний день. Вигнали перший раз товар, і коло череди ходили дівчата й жінки, одягнені по сьвяточному. Бурий бик ревів тїшучись свободою й рив передними ногами землю. Всюди, і в горі і на долинї, співали жайворонки. Анісім оглядав ся на церкву, гарну біленьку — її недавно побілили — згадав, як пять день тому молив ся в ній; оглянув ся на школу з зеленим дахом, на річку, в котрій колись купав ся й ловив рибу, і радість заворушилась в грудях, і забаглось йому, аби нараз з землї виросла стїна й не пустила його дальше, щоб він лишив ся тільки з самою минувщостю.

На станції підійшли до буфету й випили по чарці хересу. Старий сягнув до кишенї по мошонку, аби заплатити.

— Я частую! — сказав Анісім.

Старий з розчуленєм поплескав його по плечи й моргнув на буфетного: ось, мовляв, якого я сина маю.

— Лишив ся-б ти дома, Анісім, при інтересі, — сказав він: ціни би тобі не було! Я тебе, синку, обзолотив би від голови до ніг.

— Не можна, татуню.

Херес був квасковатий, чути його було ляком, але випили ще по чарці.

Коли старий вернув ся зі станції, то в першій хвили не пізнав своєї молодшої невістки. Скоро тільки чоловік виїхав з подвіря, Ліпа перемінила ся, нараз повеселіла. Боса, в старій зношеній спідници, закотивши рукави аж до плечий, вона мила в сїнях сходи й співала тонким срібним голосочком, а коли виносила великий цебер з помиями й дивилась на сонце зі своїм дитячим усьміхом, то здавало ся, що се також жайворонок.

Старий наймит, що переходив попри ґанок, покивав головою й кахікнув:

— Та й невістки у тебе, Григорій Петров, Бог тобі післав! — сказав він. — Не жінки, а чистий скарб!

(Дальше буде).